

նոյ մասերը սեպեցին, այլք արեգական լեռներն են ըսին, և ոմանք նորա միջև նոյորտի ամպերն համարեցին: Բայց 1860 էն 'ի վեր շնորհիւ լուսանկարութեան և շնորհիւ բազմաթիւ աստղագիտաց ջանից՝ հաստատուեցաւ, որ այս դարեւանդք արեգական կը վերաբերին և ոչ մեր արբանեկին, այս գիտնալէն յետոյ կը մնար նոցա իսկական բնութիւնը եւս սահմանել: Սոյն խնդիրն եւս լուծուեցաւ 1868 տարւոյն օգոստոս 18 ին պատահած ամբողջական խաւարմամբ, որ լուսաւորեց արեգական բնական կազմութեան վերաբերեալ ամեն խնդիրները: Լուսապատկերական վերլուծութիւնք քննելով այս դարեւանդներու բուրած լոյսը գտան, որ կաղային բնութիւն ունին և գլխաւորապէս ջրածին կազէ կազմուած են: Երկու աստղագէտներ եւս, Պ. Պ. Ժանսէն և Լօգլէ, թէև առանձինն առանձինն, բայց գրեթէ մի և նոյն ժամանակ մեթոտ մի հնարեցին, որով կարելի էր դարեւանդներու բնութիւնը իմանալ առանց խաւարմանց միջնորդութեան: Այս հանձարեղ մեթոտները հազիւ ուրեմն սկսան 'ի գործ դրուիլ, համարուեցան աստղագէտք, որ արեգական շուսագունորը չընկալատուած է 8000 հազարամեղր թանձրութեամբ խաւով մի, որոյ նիւթը նման է դարեւանդներու նիւթին: Դարեւանդք կը կտրծուին, որ այս կաղային խաւի բեկորներն են անջատուած անկէ անձանօթ պտուռով մի, գուցէ մի և նոյն պտուռով յառաջ եկած են լուսաւոր մասունք ըսուածները և բծերը:

(Շարունակելի:)

ԱՐՏԱՔԻՆ ՄԱՐԴ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՄԱՐԴ

Շարունակութիւն, տես թիւ 10:

Ներքին մարդոյ վերայ խօսելով բարձրացանք հոգւով յանապակա նութիւն և յանմահութիւն, նկատեցինք զայն՝ մասնակից Աստուածային յատկութեանց և ժառանգ յաւիտեանական երանութեանց, սակայն անխրաւած կ'ըլլամք բնութեան դէմ, Աստուծոյ իմաստութեան դէմ, եթէ մարդոյ միայն բարձր և արժանաւորագոյն մասը դիտեմք և զայն իրրեւրի հոգի նկարագրեմք, այլ հարկ է լինալ սոյն բարձրութենէն, դիտողութեան ենթարկել նորա այն մասն ևս, որով նա կը խոնարհի և նմանութիւն կը ստանայ անասնոց և մասամբ իսկ բնութեան ստորին արարածոց, հարկ է, 'ի ճշմարիտ բան, նկարագրել և մարդոյ արտաքին մասն՝ մարմինը, և խորհրդածել նորա տկարութեան եւ ստորնութեան վրայ ևս: Որչափ բարձր և գերագոյն է մարդ հոգւով, այնչափ նուաստ և անզօր է նա իւր մարմնով, եթէ առաջնային թագաւոր և իշխան է բնութեան, երկրորդովն՝ որս և ճարակ է դադանաց, միովն անմահ եւ յաւիտենական, միւսովն եւս մահկանացու և քան զզոյզնական անձրեւի 'ի վերայ ջուրը գիւրաւորոյս և անցաւոր: Մարդ արտաքին ըստ Սենեկայ իմաստասիրի նկարագրութեան է. « Մարմին տկար և դիւրեղձանելի, մերկ և անպատասպար 'ի բնէ, այլոց օգնութեան կարօտ, բախտի ամեն արկածից խաղալիկ և իւր համայն ջրապինդ զօրութեամբ՝ որս և ճարակ դադանաց:

Թող և լոյժ գործած , վեր 'ի վերոյ ե-
րեւութիւ միայն արտափայլեալ . . .
նորա սնունդն իսկ բազմալտանդ , եր-
բեմն առաւելլութեամբ և երբեմն նը-
ւաղութեամբ կերակրոյ կը մնասի . . .
նորա կորստեան համար մեծ զորու-
թիւն մը պէտք չէ . հոռը , ծաշակը ,
աշխատութիւնն ու տքնութիւնը , կե-
րակուրն և ըմպելին և կենաց այլ պի-
տանացու իրերն՝ մահառիթ են նմա .
. . . փուտ , տկար և ախտաւոր կեն-
դանի , լայեօք յաշխարհ եկած , այլ
որպիսի մեծամեծ խորհուրդներ կը
մտաբերէ . . . և մինչ հեռաւոր ա-
պագայի վրայ կը խորհի , յանկարծ կը
հասնի մահը զգեանել զանիկայ : Պար-
տիմբ ուրեմն նկատել մեր սոյն մասն
եւս , փառք տալով Արարչի իմաս-
տութեան , որով կազմաւորած է նա
զմեղ անմահ և մահկանացու , հոգե-
ղէն և նիւթեղէն , բարձրագոյն և քա-
տորնագոյն հակադիր մասերէ , զի մի
գուցէ մարդ՝ բնութեամբ հպարտ և
փառասէր , հոգւոյ բարձրութեամբ
ամբարտաւանի , այլ իւր մարմնոյ քա-
տորնութիւնն եւս առաջի աչաց ու-
նենալով , իւր ստորին արարածոց հետ
համանմանութիւնն եւս տեսնելով ,
զգայ իւր փոքրիկութիւնն Արարչի առ-
ջեւ , խոնարհի և պաշտէ զայն որպէս
իւր Տէրն , իւր Սաեղծողն , որոյ անար-
ժան է ինքն այս կենաց մէջ տեսնել
զփառս ընդ կրօննիս իսկ :

Բայ յայսմանէ նկարագրելով մարդոյ
մարմինը , որում ամենայնիւ մասնակից
են և կոտարեալ կազմութիւն ունեցող
կենդանիք և մասամբ իւրք անզգայ և
անշարժ բոյսերն իսկ , պիտի տեսնեմք
Աստուծոյ անսահման իմաստութիւնը
սոյն հրաշակերտի ամենամանր մասանց
մէջ , սոյն մեղէն մեքենայի ինքնա-
շարժ , կանոնաւոր և հանապազօրեայ
գործունէութեան մէջ : Սկսիմք ուրեմն .

Բնութեան մէջ դանդաղ բոլոր
մարմինները ընդ հանրապէս երեք որոշ
տեսակներու կը վերածին . Հանքեր՝
որք ներքին գործարան չունենալով
ներքուստ պտտաւորած մէ մի շար-
ժաւմն չեն ցուցներ . Տունկեր՝ որք մի-
այն սննդեան և աճման գործարան ու-
նին , այսինքն միայն կը սնանին և իրենց
սետակով կ'աճին կը բազմանան . Կեն-
դանիներ՝ որք սննդեան , աճման , շարժ-
ման և զգացման գործարաններ ունե-
նալով՝ անկերու պէս սնանելէ և աճե-
լէ զատ կրնան միանգամայն ինչնին
շարժիլ և զգալ : Մարդը այս վերջին
կենդանեաց կարգին կը վերաբերէ :

Մարդոյ մարմինը , որ աճխաճնի ,
ջրածնի , թթուածնի , բորակածնի և
նուազ քանակութեամբ ծծմբոյ և փա-
փորի խառնուրդ մ'է , կը բաղկանայ
կարծր , փափուկ և հոսանուտ նիւթե-
րէ : Մարմնոյն թանձր կամ հաստա-
տուն մասը ծակառկէն հիւսկէն կամ
սղնգանման զանգաւած մ'է , որ զա-
նազան նիւթոյ խառնուրդիւ տարբեր
կարծրութիւն կ'ըստանայ , ինչպէս ,
ընդունելով ծակաեաց մէջ խժային
կամ կրային նիւթոց քանակութիւն մը ,
յառաջ կը բերէ կռճիկներն , սկորները
եւ մարմնոյ այլ կարծր մասերը : Եր-
կայն բարակ և սեղմեալ ձեւեր առնե-
լով կը կազմէ մարմնոյն ներդական մա-
սերն եւ թաղանթները , որոցմէ կը
կազմուին հեղիւսյին նիւթերն տանող
և բերող ներքին խողովակները : Այս
ծակառկէն հիւսկէնի տարբեր կազմու-
թենէն յառաջ կը գան երկու գլխա-
ւոր հիւսկէններ . այսինքն՝ Դնդերային ,
որք կամաւոր շարժմանց կը ծառայեն
և ուղեղային՝ որք արտաքուստ ընդու-
նուած զգացումներն մինչեւ ցրդեղն
կ'առաջնորդեն : Մարմնոյ ամբողջ զան-
գուածը շրջապատուած է մորթով , որ
գլխաւոր երկու՝ ներքին և արտաքին

Թաղանթէ կը բաղկանայ և երակալից, գունաւոր, խժային ուղեղային և ձըգտկան հիւսկէն մ'է, ներքին մասը անթիւ ջղերու հաղորդուած և բաւամենայնի ղգացուն է, իսկ արտաքինը անզգայ և Թափանցիկ և մարմնոյն գործածական մասերուն մէջ, ինչպէս ափանց և ոսկի ներքեւ աւելի հասա է ուր և զգացողութիւնը նուազ արագ կը կատարուի քան ուրիշ նուրբ տեղերը:

Մարդոյ մարմինը երեք գլխաւոր մասն կը բաժնուի՝ գլուխ, բուն եւ անդամներ: Գլուխը բունին վերի գին վրով մը կապուած է, բունը մարմնոյն գլխաւոր մասն է. ի ներքուստ երկու խողովներ ունի՝ կուրծքի և փորի, որք Առագաստ ըսուած մկունքով մ'իւրարմէ զստուած են, անդամներն են ձեռքերն ու ոտքերը: Կեանքը վերոյ յիշեալ չորս գործարանաց ներգործութեամբ միայն կրնայ պահպանուիլ, յորոց առջի երկուքը, սնունդն ու տեսակի յաջորդութիւնը, տնկերու եւս յատուկ լինելով՝ կ'ըսուին փնիկան գործողութիւնք: Իսկ վերջի երկուքն՝ շարժումն և զգացումն, միմիայն կենդանեաց սեփական լինելով կ'ըսուին կենդանական կարողութիւնք: Ուստի մարդոյ մարմինը երկու գլխաւոր յատկութիւններ ունի, Տնկական և Կենդանական:

Ա. Տնկական յատկութիւն մարմնոյ.

Այս մասին կը վերաբերին այն ներքին գործարանները, որոց միջոցաւ մարդը սնանելով հետզհետէ իւր կատարելութեան աճումն կը ստանայ, և իւր տեսակը պահելու համար յաջորդներ յառաջ կը բերէ. առաջինը՝ Սնունդ և երկրորդն Տեսակի Յաջորդութիւն կ'անուանին:

Ա. Սնունդ.

Սննդական գործողութիւնը տարբարանական երեւոյթ մ'է, որով աւտար գործարանաւոր և կենդանական նիւթեր ընդունուելով ի ներքս կը լուծուին և մարմնոյն չորս կողմը շրջան մ'ընելով կենաց պահպանութեան համար կարեւոր մասերն ձուլելէն զկնի աւելորդը դուրս կը ձգուի և ուրով մարդ կը ստանայ իւր յաջորդական աճումն եւ տարածութիւնը: Սնունդ են՝ բազմատեսակ նիւթեր կարծր, հոսանաւոր և կազային, որք գործարանաւոր մարմնոյ մասունք լիւնելով, կը պարունակեն իրենց մէջ կենդանական և գործարանական զօրութիւն, և ներքին Թափանցիկ զօրութեամբ՝ մարմնոյ կազմութեան և իրենց տեսակի և յատկութեանց համեմատ ներմուծուելով մարմնոյ մասնը կային ծակտեսոց մէջ կը տան նմա աճումն պահպանելով միշտ իւր ձեւն: Թողլով Սն դեան բազմաթիւ տեսակներն, ընդհանրապէս երկու բնաւոր ծակոն յատկութեանց կը վերածին՝ Անկերական կամ Բարակաճնային և Կենդանական կամ Անբարակաճնային: Բորակածնայինք՝ որք ընդհանրապէս հաւկթի, արեան, մոյ, ուղեղային նիւթոց, մրբաւոր և իւղաւոր տնկոց, երբեմն եւս կաթնեղինաց և ոսկորներու մէջ կ'ըլլան, կը ծառայեն մարմնոյ աճեցման. իսկ Անբարակաճնայինք, այսինքն Շաքարանիւթք՝ որք բուսեղինաց, և Ճարպանիւթք՝ որք ճարպաւոր նիւթոց և երբեմն կաթնեղինաց մէջ կ'ըլլան, կը ծառայեն կենաց պահպանութեան: Սղբա երկոքին համեմատութեամբ մը խառն կը գտնուին, որոց մէջ մաս մը եւս մետաղային կամ անկենդան նիւթ պատահաբար խառ-

նուաճ կ'ըլլայ : Մենդեան պաշտօնը այլ և այլ մասնաւոր գործողութեամբք կը կատարուի . որոց գլխաւորներն եւրէք են՝ Մարտող-Ռիւն , Արիւն չըջն և Շնչառ-Ռիւն :

1. — Մարտող-Ռիւն . — Մենդեան այս գործողութեամբ արտաքուստ ընդունուած սննդական հիւթերն կամ կեւրակներնը տարրալուծուելով երկու գլխաւոր մասերու կը բաժնուին , մին՝ կենաց պահպանութեան եւ մարմնոյ աճման յատուկ , որ հալելով մարմնոյն մէջ չըջնն ընելու կարող կ'ըլլայ . իսկ միւսը՝ նոյնին հետ խառն գտնուած աւելորդք , որք զատուելով դուրս կը ձգուին :

Մարդը , ինչպէս նաեւ կատարեալ կազմութիւն ունեցող կենդանիք , իւր սնունդը նախ բերնին մէջ կը ստանայ : Բերնը մարսողական գործարանաց ըսկիզբն է , որոյ եզերքը Շրթնէ կ'ըսուին և կը բաղկանան կրկին թաղանթէ և ներքին մորթային ջլերէ : Բերնի ներքուսկողմը աւելի կամ նուազ ընդարձական կանոն բացուածք մի կայ՝ Բերնի խողըսուած , որ 'ի ներքուստ մաղասաւոր մաշկով և կողմնական մկուռներով պատուած է . սոյս տեղ կը գտնուին մարսողութեան օգնական երեք գլխաւոր գործարաններ՝ Լորանա-որ-Ռիւն Ծամելոյ և Կլանելոյ : Լորանաւորութեան գործարաններն են՝ բերնի լորանա-որ-Ռիւն , որք վեց հատ են՝ երեքական հատ ծամելեաց երկու կողմերը . ասոնք ծամելեաց շարժելու աւտեն սեղմուելով՝ բերնի մէջ կը թափեն շողիքանման հիւթ մը , որ կերակուրները թրջելով կը կաղաղան և մասամբ մ'ալ լուծելով ստամոքսի գործողութեան կ'օգնէ : Ծամելոյ գործարան Ալմաներն են վերի և վարի ծնօտներու վերայ հաստատուած , որք ոսկորային կամ կրային և ասղակեղէն նիւթերէ

կազմուած են : Մարդոյ ակռաները ընդ առնելը 32 հատ են . չորսական կտորոշ կամ առջեւի ակռաներ , որք սրածայր ձեւով ծնօտից առջեւի կողմին են , երկերկու Շան կամ կողմնական ակռաներ , որք կտորոշներու երկու կողմերը կը գտնուին մէկմէկ հատ՝ աւելի երկոր և սուր ձեւով , և տասնական Աղօրեաց կամ ծամելոյ ակռաներ , որք ծնօտից վերջին ծայրերը կ'ըլլան հինգական հատ՝ աւելի լայն եւ երկձիւղ կամ եռաձիւղ արմատներով : Առջեւի քսան ակռաները , որք տղայոց կաթով մեծցած ատեն կը բուսնին , իսկ ախտներ եւս կը կոշտան . ասոնք հասարակօրէն տղայոց վեց տարեկան եղած ատեն փոխուելով տեղը ուրիշ կը բուսնի . իսկ մնացեալ տասն երկու հատը կենաց մէջ մի անգամ և եթ կը բուսնին . Կլանելոյ գործարանն է լեղան և դիւր , որոյ միջոցաւ կերակուրները կը փոխադրուին Ստամոքսին մէջ : Լեղուն ջրոտ գործիք մ'ըլլալով կը կանգնի և ծաքուած զանգուածը կը մղէ բերնի ներքսկողմն , ուր քիւմքը պատող մաշկն ուսգանց փողը կը ծածկէ , որպէս զի կերակուրը մէջը չը մանէ , իսկ շնչափողի վերի կողմը գտնուած փոքրիկ շարժական ծածկոց մի եւս շնչափողի Գլոս ըսուած ծակը կը գոցէ , որպէս զի անոր մէջ չիյնայ , այլ սահելով կոկորդն անցնի : Կոկորդան միջնային բերնի խողովն ետեւը կ'իյնայ , ուր թաղանթա - ջրային անցափողն ընդարձակուելով պարկի ձեւ խողոց մը կը ձեւացնէ , որ կողմնական եւ վերջին զնդերաց միջոցաւ կ'ամփոփի և կընդլայնի : Կոկորդէն վար կը գտնուի Որիւրը , որ անցափողի շարունակութիւնն է և խողովակաձեւ երկարելով , կուրծքէն և Առագաստէն անցնելէն զկնի կը սկսի բացուիլ Ստամոքսը կազմելու համար :

Սրտանոցը թաղանթաւոր, հոլուաւ կան տիկի ձեւ պարկ մ' է, որ փորի և կրծոց խողովները անջատող՝ Առաւ գտնուող Ստոմախի ըստած մկանանց անմիջապէս վարիդին դէպ 'ի ձախաւ կողմը հաստատուած է և ձախէն դէպ աջ նեղնալով իւր վրայ կը կորանայ, այնպէս որ իւր վերին մասը կարճ եւ գոգաւոր, իսկ վարինը գմբեթաղ և երկայն ձեւ մը կը ստանայ. վերի կողմէն որկորին հետ միացած է. իսկ վարի դիէն Աղեաց հետ կը հաղորդուի անձուկ բացուածքով մը, որ ըստ հարկին նուրբ մաշկէ դռնակով մի գոցուելով կերակուրները առ վայր մի ստամոքսին մէջ կը պահէ : Այս տեղ կը կատարուի մարսողութեան առաջին մասն : Ստամոքսը պատող ջղային թաղանթի երեսը բաղմաթիւ փոքրիկ խորշեր կը տեսնուին, որք Սրտանոցի նիւթ (suc gastrique) ըստած թթուութեամբ յեալ հեղուկ մը կը թափեն ընդունուած կերակրոց վրայ : Այս հիւթը կերակրոց հետ խառնուելով զանոնք մեծաւ մասամբ կը լուծէ եւ խափայ (chyme) ըստած միաատակ գորշագոյն լոյծ զանգուածի մը կը փոխէ : Ստամոքսին մէջ ժողովուած նիւթերն ստամոքսի վարի անցքը շրջապատող ջղերու կծկմամբ սեղմուելով, կը դիմեն շատ անգամ դէպ 'ի վեր բերանը ելլալ, բայց վերի անցքի ընդգիծման թեամբ կ'արգելուին, երբեմն այս ընդգիծմամբ զօրութիւնը անբաւական լինելով փխռոմն կը պատճառի : Կերակուրներու խախալի փոխուելու միջոցը հասարակօրէն երկու ժամէն աւելի կը տեւէ, որ առեն մարդ անհանգստութիւն և թուլութիւն մի կը դէպ, յետոյ այս հիւթերէն մաս մը ծծուելով մնացածը ստամոքսի վարի անցքէն Աղեաց մէջ կ'իջնայ, որոց վերի ծայրը Աղեծոց (duodenum) կը կոչուի :

Այս տեղ խախալին հետ կը խառնուին ուրիշ հիւթեր եւս, որք են, Սրտանոցի-Գլխի շղէն և Լեյքի վէղէն կամ Մաղձը, որք 'ի հարկին մասնաւոր խողովակներով Աղեծոցի մէջ կը վազեն : Սրտանոցի Գլխի Ստամոքսի ետեւի դին սպիտակագորշ, կարմրախառն, երկայնաձեւ, տափարակ եւ սպնդանման մարմին է : Լեյքը Ստամոքսին աջակողմը Առագաստէն կախուած սպնդանման թուխ կարմիր գունով մարմին է, ուր Մաղձ ըստած մածանող, կանաչագոյն և խիստ դառնահամ հեղուկը կը գոյտնայ : Լեյքին դիմացը՝ Ստամոքսի ձախ դին կ'իջնայ փայծաղը՝ երկնկեկ, կլոր և սպնդանման մարմին մը, որոյ պաշտօնը դեռ չըզխտուիր : Ստամոքսի-Գլխի շղէն և մաղձը խառնուելով խախալին հետ, վերստին կը լուծեն զայն և կաթի նման հեղուկի մը դարձնելով ծըծելի կ'ընեն, որ Մաճոց (chyle) կ'անուանի :

Մամացը Աղեծոցի մէջ կազմուելէ զկնի կ'իջնայ Աղեաց մէջ :

Աղեւը թաղանթային խողովակ մ' է, գրեթէ եօթն անգամ աւելի երկար քան մարմնայն հասակը, որ ծալծալ իւր վրայ դառնալով ստամոքսին տակ փորի խողովին մէջ հաստատուած և որովայնի ներքին պարարտ թաղանթով պատուած է : Գլխաւոր երկու տեսակէ՝ Նոթը և Հասարակը : Նոթը — Աղիք՝ որ Աղեաց $\frac{5}{4}$ մասը կը կազմեն, աւելի բարակ են, ներքսակողմը անթիւ մանր գեղձերով, որ ծծելու կը ծառայեն, և փոքրիկ սեպաձեւ ցլուած նուրբ թաղանթներով, որք Մամացի ընթացքը կը ծանրացնեն : Իսկ Հասարակը կը զանաղանին միւս ներէն իրենց լայնութեամբ և գրեթէ նոյս բոլորակքը կը շրջապատեն : Աղեաց չորս կողմը խիստ փոքր և նուրբ

անհամար թերեր պատած են , որք
 Կաթի անոթներ կը կոչուին և իրար հետ
 զանազան հիւսուածքներ ձեւացնելով
 տանց միաւորութեամբ կը կազմուի
 Կարծի ձախ ըսուած հաստ խողը-
 վակ մը , որ Առաքատի մէջէն անց-
 նելով , մինչեւ ձախ ուսին գլխաւոր
 երակը կ'երկ որաձգի : Մամայը նուրբ
 աղետոյ մէջ ժամանակ մի անցնելու
 ատեն հետզհետէ լուծուելով սննդեան
 օգտակար հիւթերը կաթի անոթներ-
 րով ծծուելով և կուրծքի ճամբուն մի-
 ջոցաւ ձախ ուսի երակին մէջ թա-
 փուելով մարմնոյն չորս կողմերէն գէպ
 'ի սիրտը դարձող մեռած կամ ան-
 կենդան արեան հետ կը խառնուին :
 Կուրծքի ճամբուն հետ կը միանան
 նոյնպէս ուրիշ նուրբ Անոթներ , որք
 մարմնոյն ամեն կողմ բարակ ճիւղե-
 րով տարածուած և զանազան ձեւե-
 րով հիւսուած են եւ Ա-իլ ըսուած
 հիւթ մը ծծելով արեան զանգուածի
 կը փոխեն : Ուրիշ մասնաւոր դորձա-
 րաններ ալ մարմնոյն մէջ գտնուած ա-
 ւելորդ հեղուկները զատելու կը ծա-
 ռայեն , ինչպէս են , Երկխոն-ի , Լեր-
 դի և փայծաղի վարի գլին գէպ 'ի ե-
 տեւ , Խողովներ եւ Փափու-ը : Փորի
 խոռոչին վարի կողմը : Այս կերպով
 սննդական հիւթը չըջանաւորելով մեծ
 մասամբ՝ Արեան զանգուածի կը փո-
 խուի : Արիւնը սննդեան ամենակարե-
 ւոր հիւթն է , առանց որոյ կեանքը
 գոյութիւն չունի : Եթէ մանրագէտով
 նկատուի , կը տեսնուի որ արիւնը եր-
 կու որոշ հիւթերէ կը բաղկանայ , այ-
 սինքն , թափանցիկ նուազ գեղնագոյն
 հեղուկէ մը և կարմրագոյն , կործր ,
 կանոնաւոր , 1/124 հազարորդամէթը
 տրամագծով անթիւ գնտակներէ , որք
 նոյն հեղուկի մէջ կը լողան : Ըստ բը-
 նալուծական բաղադրութեան՝ արիւ-
 նը կը բաղկանայ բաղմանթիւ տարբեր

նիւթերէ , որոյ գլխաւորներն են ,
 100 ին 79 մաս ջուր , 19 մաս Ալպի-
 մի ըսուած հաւկթի ձերմկուցի նը-
 ման հիւթ , 1 մաս աղեր և մնացեալն
 ներդական և գունաւոր հիւթեր : Զա-
 փահաս և առողջ մարդոյ մէջ եղած
 արեան զանգուածը գրեթէ Տաճկի
 10 հոխայի չափ է :

(Շարունակելէ :)

ԿԵՆՍՍԳՐՈՒԹԻՒՆ ՇԻԼԼԵՐԻ

(Շարունակութիւն , տես թիւ 11 :)

Եթէ քննադատը Աւազակաց թատ-
 րերգութիւնը բարոյականութեան նը-
 կատմամբ խիստ քննադատութեան մը
 նիւթ ըրին , թատերագրութեան մա-
 սին նուազ անիրաւեցան : Ամեն անոնք ,
 որ հեղինակը կը կշտամբեն թէ անընդ-
 հատ Շէքսպիրն ընդօրինակած և նոյն
 իսկ թարգմանած է , որ սխալ մ' է ,
 եւ Ֆրանսուա տը Մօրը ռամկալար
 Ռիչարտ Գ . մ' ըրած , այսու ամե-
 նայեիւ կը խոստովանին , որ այս գործը
 քսանամեայ՝ երիտասարդի մը կողմէն
 խանդի հիասթափ յիշակերտ մ' է :
 Գալով մեզ , մեք աւելի յառաջ կ'եր-
 թամք և կը սնդեմք թէ բարձր հան-
 ճարոյ գործ մ' է նա , բայց և այնպէս
 Աւալիկը Տօն Գարլոսի , Մարի Ըս-
 ղուարդի , Կիյոմ Գէլի եւ Վալէնտ-
 դէնի չեմք դասակցեր , որոնք հասուն
 հանձարոյ մը գլուխ - գործողներն են :

Աւալիկ թատրերգութիւնը զեղուն
 երեւակայութեան մը , համարձակ ու
 նոր անսանձելի հանձարոյ մը առաջին
 փորձն է . 'ի մի բան , Շիլլերի մի հայ-
 րենակցին բացատրութիւնն 'ի կիր ա-
 ծելով արուեստի նկատմամբ հրաբուխ
 մ' է նա : Ի՛նչ փոյթ , եթէ անճշմար-